

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolu financovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNIT**

Jana Kroščenová

Sviatočné dni a ich stolovanie

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ: Jana Kroščenová
Kontakt na autora UZ: ZŠ, Z. Nejedlého 2 Spišská Nová
Ves
Názov: Sviatočné dni a ich stolovanie
Rok vytvorenia: 2014
Oponentský posudok vypracoval: Mgr. Mária Rajničová
ISBN 978-80-565-0628-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Zoznam použitej literatúry

1. Vianoce - Karačoňa

1.1. Dni Vianoc - Dživesa pre Karačoňa

1.2. Príprava jedál na štedrý večer - Chabena pre karačoňakro rat

2. Veľká Noc - Patradži

2.1. Symboly Veľkej noci

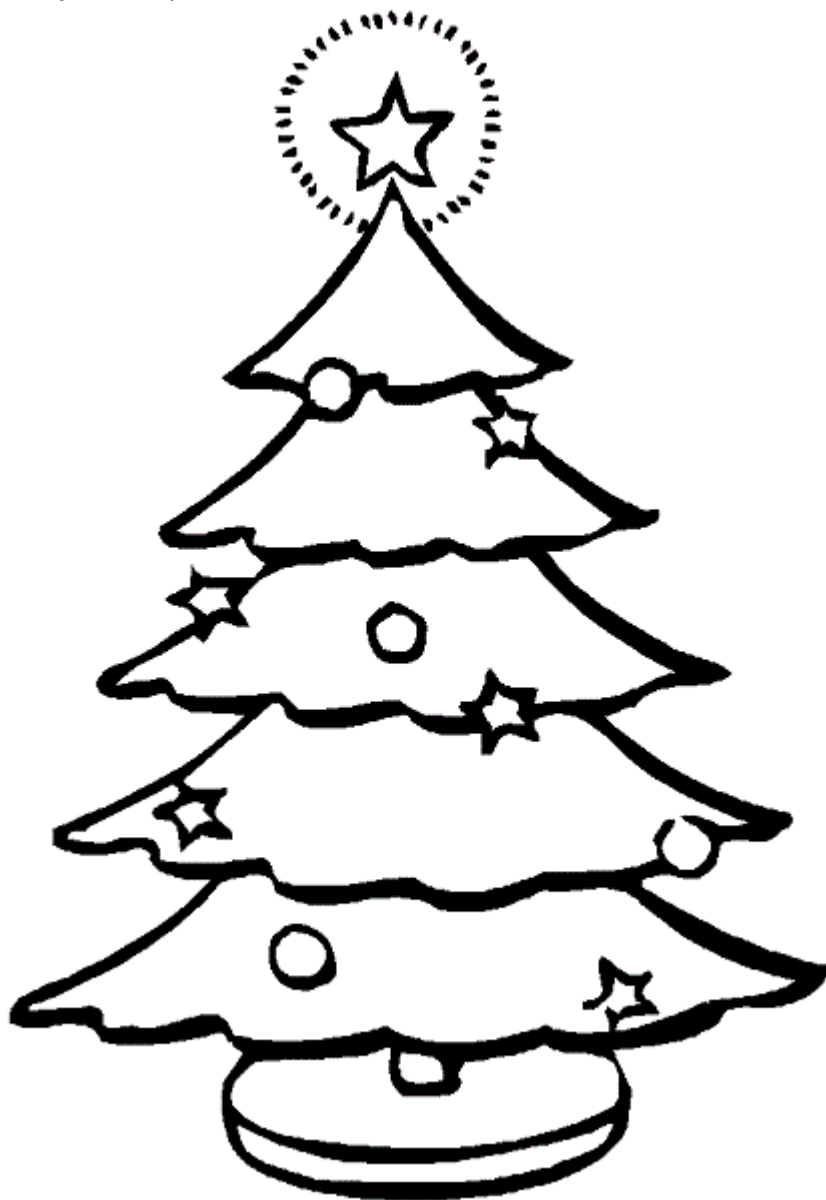
2.2. Valentín - Džives pro Valentína

2.3. Halloween - Džives pro Halloweena

Vianoce -Karačona

Letí k Tebe darček z neba, je v ňom všetko, čo Ti treba. Šťastie, pokoj, láska, neha Ježiško má rád aj Teba. Každú slzu - kvapôčku, premení on na vločku. Ježiškovi pošepnem, nech ti na vianočný deň, splní ten najtajnejší sen a na Silvestrovskú noc, nech má takú moc, že vykúzlí ti hoc, šťastie a lásku na celúčičký rok.

Vymaľuj vianočný stromček

24.12.

Vianoce sú najkrajším dňom v roku. Celý Štedrý deň je prípravou na Štedrý večer, tak po stránke duchovnej, ako aj materiálnej. Pripravuje sa jedlo na štedrú večeru, zdobí sa vianočný stromček,

Božie narodenie 25. 12.■

Božie narodenie 25.december je dňom narodenia Krista a tento deň tradične patrí k najväčším vianočným sviatkom. V domácnosti sa vykonávali iba drobné práce, lebo ináč by

to znamenalo nešťastie. Celý deň je zvyčajne venovaný stretnutiam s rodinou a priateľmi, návštevám a rodinnej pohode.

Vinšujem, vinšujem, šťastie, na zdravie, na toto Božie narodenie, ten starý rok prežiť, nového sa dožiť, hojnejšieho, pokojnejšieho."

Na Štefana 26. 12.

Na svätého Štefana 26. decembra chodili koledníci vinšovať, za čo dostávali výslužku. Večer bol vyhradený zábavám. Navštevujú sa príbuzní, známi a to nielen z vlastnej dediny, ale často aj zo susedných dedín.

Na Silvestra 31.12.

Na Silvestra sa pripravovala takmer taká istá večera ako na štedrý večer, len stým rozdielom že sa môže jesť mäso. Ľudia sa radujú, tancujú a oslavujú privítanie Nového roka.

Napiš a porozprávaj o slávnostnom dni, ktorý si ti páčil

Základom slávnostnej večere na štedrý večer:

Slávnostná večera a jej príprava: **Vianočno hoscina he lakri príprava**

Kapustnica - Jarminakři zumin

Niekde sa varí s hříbmi a niekde i s klobáskou a údeným mäskom. V niektorých krajoch sa pripravuje fazuľková, alebo hrachová či hříbova polievka.

Vianočná kapustnica – Jarminakro chaben

Vyprážený kapor so zemiakovým šalátom -pražimen mačho le šalatoha

Vianočné oplátky-Karačónakre marore

cesnak-cesnikos

Jablká-phabaj

Med-mjados

A môžeme začať prestierať

VIANOČNÝ VINŠ-Vianočno Vinšos

Ak láska topí ľad čo pani Zima vyčarila, ak dá človek viac čo v sebe skrýva, ak vládne všade ticho a počuť len praskať mráz, padajúce vločky a v detských očiach je vidieť jas, tak prišla doba, keď každý pre každého má pár prívetivých viet, pre ten zázrak Vianoce a nad čaro Vianoc nič krajšieho niet! Prajú ...

Zopakujme si:

Aké jedlá sa pripravujú na štedrovečerný stôl?

Save chabena pes chistinen pro sviatočno dzives?

Veľká Noc - Patradži

Veľká noc je najstarším, najvýznamnejším kresťanským sviatkom, počas ktorého si kresťania pripomínajú umučenie, smrť a vzkriesenie Ježiša Krista. Veľká noc pripadá na prvú nedeľu po prvom jarnom splne mesiaca - po 21. marci.

Kvetná nedeľa - Kvetno kurko

Kvetnou nedeľou vstupujeme do veľkého týždňa, veľkého na najdôležitejšie udalosti spásy. Počas Kvetnej nedele si pripomíname vstup Ježiša do Jeruzalema, aby tu oslávil veľkonočné sviatky.

Zelený štvrtok - Želeno štvartkos

Pomenovaný je podľa zelene v Getsemanskej záhrade, kde sa Pán Ježiš modlil a bol zatknutý vojakmi. Hlavným dôvodom svätenia tohto dňa je ustanovenie Večere Pánovej Pánom Ježišom Kristom.

Veľký piatok - Baro džives piatok

Kresťania si na Veľký piatok pripomínajú potupnú smrť Ježiša Krista na kríži. Evanjelici ho považujú za najvýznamnejší sviatok, pretože Syn Boží dokončil dielo vykúpenia sveta. Ježiš Kristus bol ukrižovaný na vrchu Golgota cisára Tibéria a Pontského Piláta. Zachováva sa pôst - nejedáva sa mäso.

Biela sobota - Parno sombad

Ježiš bol pochovaný do hrobu. Sobota je prípravným dňom pred veľkonočnými sviatkami.

Veľkonočná nedeľa - Patradžakro Kurko

Ježiš Kristus, ktorý bol mŕtvy, prekonal smrť a vstal k novému životu. Neostal v hrobe, pretože Ho Boh vzkriesil. Po Jeho smrti Ho stovky ľudí opäť videli živého. Mnohí s Ním hovorili, dotýkali sa Ho a dokonca s Ním jedli a pili. Ježiš Kristus nebol obyčajným človekom, ale bol Božím Synom.

Veľkonočný pondelok- Patradžakro pondzelkos

Typické veľkonočné zvyky - oblievanie vodou, šibanie prútikmi, maľovanie veľkonočných vajíčok, rozdávanie čokoládových zajačikov a kuriatok.

Symboły veľkej noci

Sviečka - momel'a

Baránok - o barankos

Veľkonočné vajíčko - patradžakro jandro

Veľkonočný zajačik - patradžakro zajacos

Korbáč - o korbačis

Zopakujme si

Ako sa volajú dni , ktoré si uctieваме počas Veľkej noci?
Phen sar pes vičihiinen o dživesa so slavinas pre patradži?

Vymaľuj:

Naučme sa veľkonočné vinše
Sikavas pes o patradžakre vinši

1. *Pečné sviatky, dobrú zhodu, ženám čerstvú, sviežu vodu,
mužom tiež nech sladko je, nech si prídu na svoje.*

2. *Malé žlté kuriatka slávia sviatok jari,
veľkonočným šibačom nech sa u Vás darí.*

3. *Tým, čo majú sukničky, veľa čerstvej vodičky,
tým, čo majú nohavice, veľa dobrej slivovice.*

4. *Sladké koláče, ohýbné korbáče,
vodu studenú, šunku údenú,
veľa radosti a málo starosti.*

5. *Veľa vône koláčikov, pritom mnoho korbáčikov,
dobré víno do čašičky, čerstvej vody zo studničky.*

6. *Korbáč, vodu, kraslíc moc, nech prinesie Veľká noc.
Zdravie, šťastie, úsmev v tvári, želáme Vám k sviatkom jari.*

7. *Ženám veľa vody, chlapom veľa vína,
deťom nech vo vrecku zopár mincí cinká.*

8. *Malované vajíčko, pekný úsmev na líčko,
k tomu zdravia dosť, peknú Veľkú noc.*

9. *Voda, šunka nech Vám chutí, víno hlavu nepomúti.
Veď len raz má túto moc, prajem krásnu Veľkú noc.*

10. *Dobrej šunky, mnoho vajec, k tomu ešte chleba krajec.
Do pohára vínečka, k tomu veľa zdravíčka.*

11. *Želáme Vám veľa smiechu, na Veľkú noc len potechu.
V pondelok veľký zhon, kupačov plný dom,
ženám vody z potoka, budú svieže do roka.*

12. *Prijmi môj pozdrav krátky, na veľkonočné sviatky.
V zdraví ich dobrom preži, veselý, šťastný, svieži.*

Valentín- sviatok zaľúbených – Valentín sviatkos predalo džene so pes rado diťhen

Na Valentína sa slávi Sviatok zaľúbených.

Nakupujú sa kvety, symbolické darčeky a pohľadnice s humorným textom, vážnym vyznaním lásky alebo len jednoduchým – myslím na Teba... Na Deň svätého Valentína 14.februára sa na celom svete slávi Sviatok zaľúbených. Tento deň je pomenovaný na pamiatku svätého Valentína a má korene v starovekom Ríme.

Vymaluj:

Helowen

Halloween je sviatok oslavovaný večer 31.októbra. Oslavujú ho predovšetkým deti oblečené v kostýmoch, ktoré navštevujú susedov a pýtajú si sladkosti. Oslavuje sa hlavne v západnom svete. Haloween je sviatok, kedy popustíme uzdu fantázii a vyhotovujeme si rôzne kostýmy a masky.

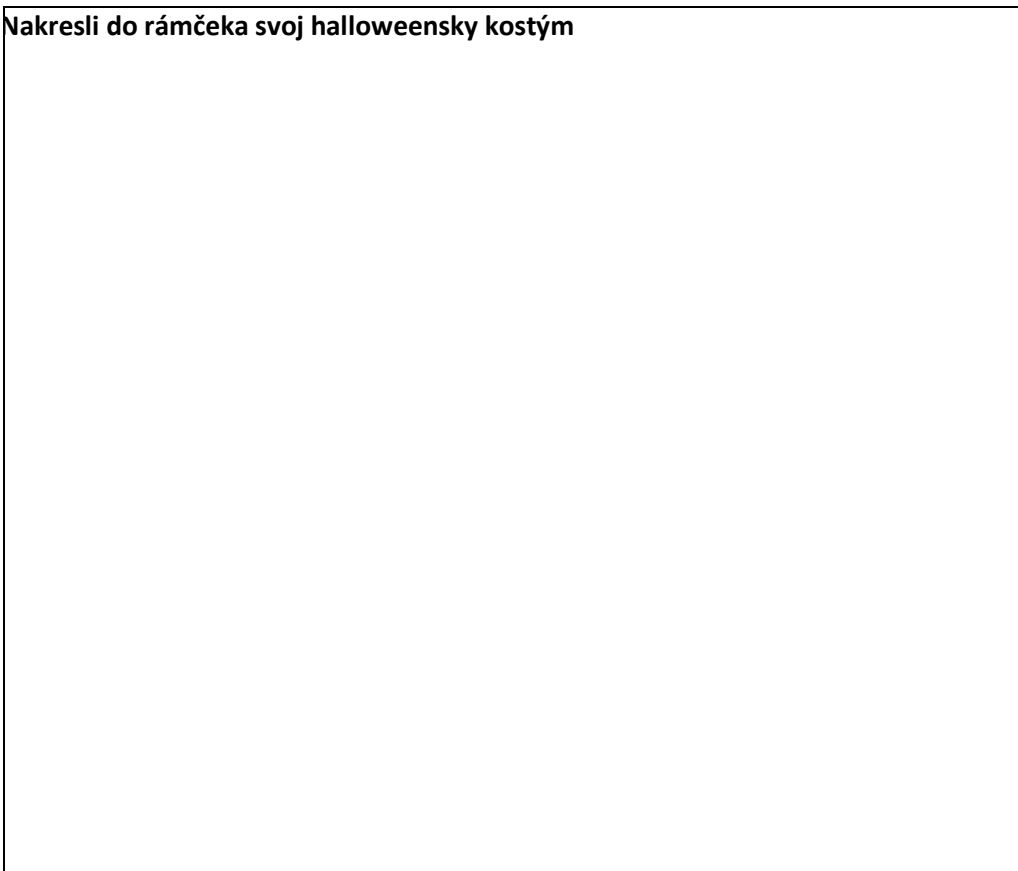
Vymaľujme si:

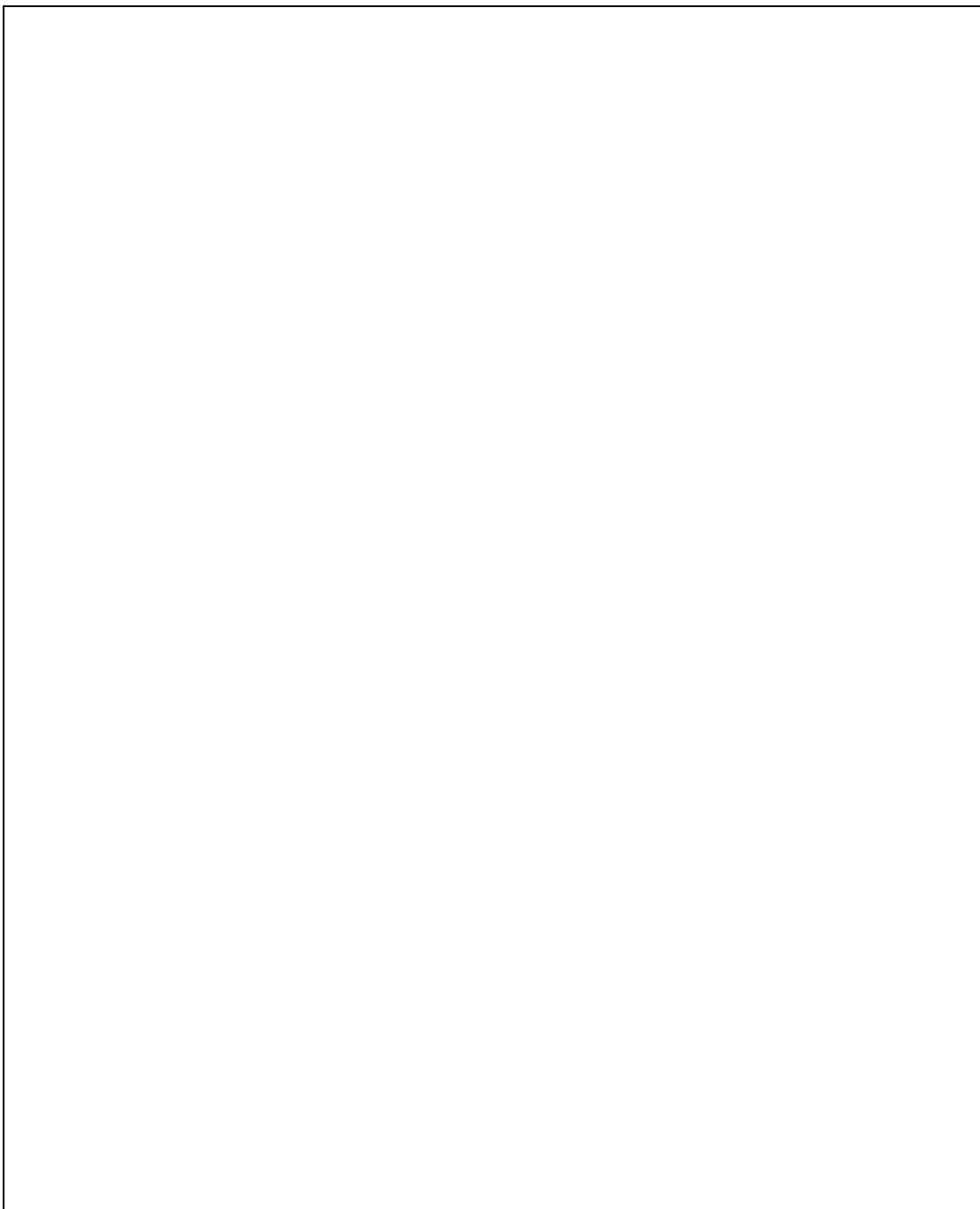
Napiš, aké kostýmy sa môžu obliecť na sviatok halloween?

Pisin save kostýma šaj uras pro sviatkos halowen?

Nakresli do rámčeka svoj halloweensky kostým

Nakresli do rámčeka kostým svojho najlepšieho kamaráta/ky

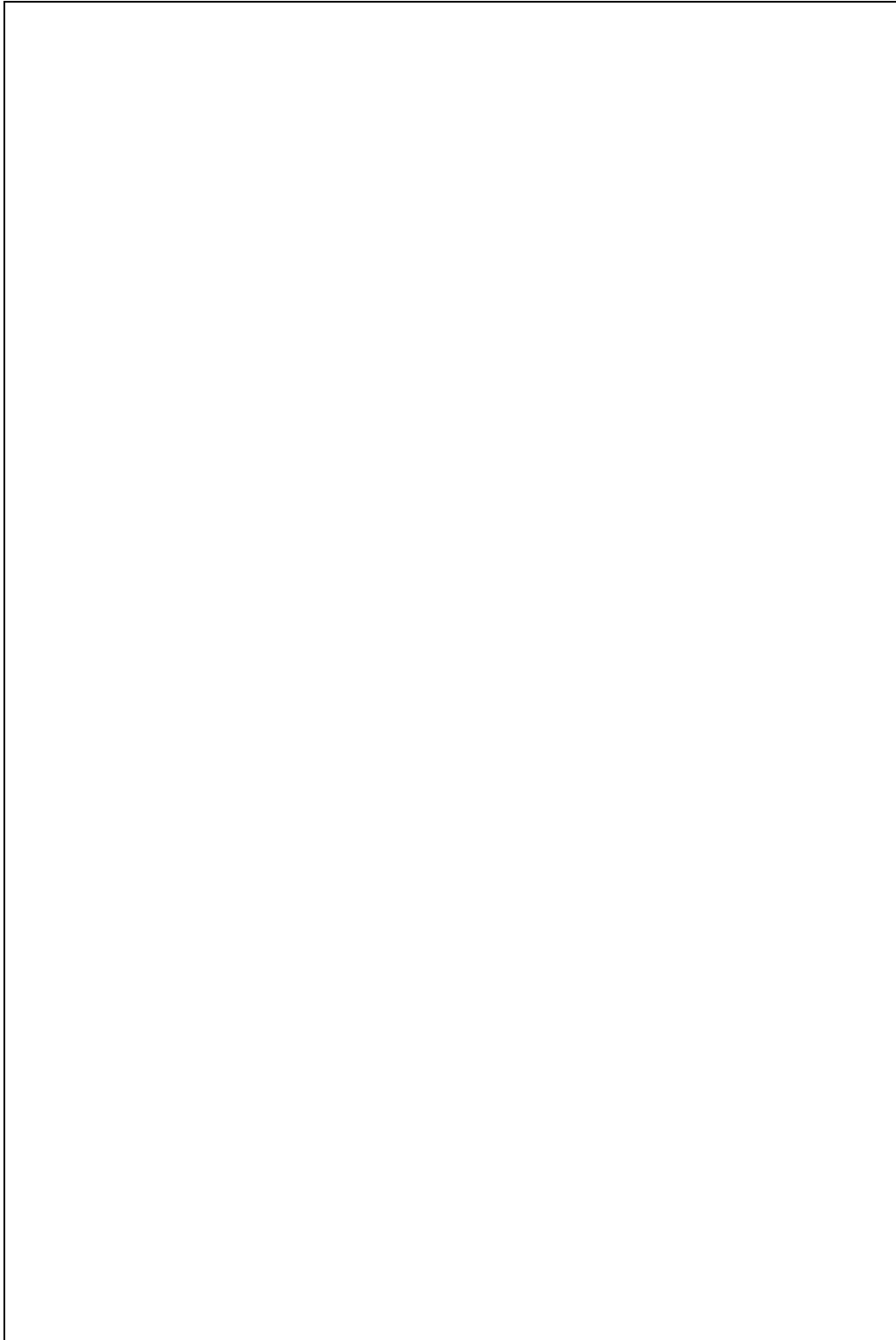
Ako sa slušne správať pri slávnostnom stole

Sar pes slušnones chovinas pašo slávnostno skamind

- Základom je sa slušne pozdraviť.
- Sme pozorní spoločníci.
- Vždy treba dbať na dodržiavanie základných pravidiel slušnosti.
- Dôležitá je príprava slávnostného stola.
- K dekorácii stola patrí okrem kvetín napríklad svietnik so sviečkami alebo zelené vetvičky na Vianoce.
- K stolu treba vždy prísť upravený a čistý.
- K stolu sa sadá bez hluku, nie tesne ku kraju stola.
- Počas celého stolovania sú ruky nad stolom alebo ľahko položené na okraji – nie však lakte.
- Lakte sú pri tele, pri jedle sa používa iba dolná časť horných končatín.
- Lyžica sa drží palcom hore a polievka sa naberá smerom k sebe. Nevkladá sa do úst celá, iba jej užšia časť.
- Lyžica sa po dojedení ukladá do taniera rúčkou vpravo. Nôž a vidličku držíme za hornú časť ruky s koncom opretým v dlani medzi prostredníkom a palcom, chrbtom hore, šikmo k tanieru.
- Nôž sa nemá vzdŕaľovať od taniera, vidlička sa dvíha k ústam chrbtom hore, ak ňou nenaberáme sypké potraviny.
- Dôležité je umiestnenie príboru pri prerušení jedla a pri dojedení (krížom, rovnobežne).
- Mľaskanie, srkanie, hlasné cinkanie príborom o tanier, hovorenie s plnými ústami a akákoľvek hlučnosť pri stole nie sú prípustné.

Nakresli seba a tvoju rodinu ako obeduješ pri slávnostnom stole

Kreslin sar chan dilos pašo slavnostno skamind peskre fajtoha

: <http://blahozelania.webnode.sk/blahozelania/velka-noc/>

www.google.sk/search?q=obrazky+pre+svateho+valentina

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Halloween>

Viac tu: <http://slovenske-zvyky.webnode.sk/kalendar-akcii/zima/bozie-narodenie/>

<https://www.google.sk/search?q=obrazky+pre+halloween&tbm>

Rómsky jazyk bol použitý v Spišsko-Novoveskom dialekte